

Codi d'Ètica aprovat en Junta General Extraordinària del Col·legi Oficial d'Ajudants Tècnics Sanitaris i Diplomats en Infermeria de Barcelona, celebrada el dia 29 d'Octubre de 1986.

INDEX

I. Principis generals	Art. 1- 5
II. Relació del professional d'Infermeria-malalt/usuari	Art. 6-32
a) Principis generals	Art. 6-17
b) Informació	Art. 18-22
c) Secret professional	Art. 23-29
d) Mort	Art. 30-32
III. El professional d'Infermeria i l'exercici de la professió	Art. 33-60
a) Principis generals	Art. 33-43
b) Tortura	Art. 44-45
c) Investigació	Art. 46-48
d) Vaga	Art. 49-53
e) Economia	Art. 54-58
f) Publicitat	Art. 59-60
IV. El professional d'Infermeria i col·legues-equip multidisciplinar	Art. 61-67
V. El professional d'Infermeria, la professió i els organismes professionals: col·legis, associacions i altres instàncies	Art. 68-70

I. PRINCIPIS GENERALS

1. La Infermeria és una professió autònoma orientada envers la salut. El seu objectiu és la cura integral de la persona, família i comunitat, tot ajudant a promoure, mantenir i restablir la salut, alleugerint el sofriment i preparant per a una mort serena quan la vida no pot ésser prolongada amb dignitat.
2. La cura i promoció de la salut i el respecte a tots els drets humans i socials de l'individu, la família i la comunitat han de constituir l'actitud ètica fonamental de la consciència professional. Els professionals d'Infermeria mai no utilitzaran els seus coneixements ni col·laboraran, encara que tan sols sigui indirectament, en cap activitat destinada a la manipulació de les consciències o a la coacció física o psíquica de les persones.
3. El grau màxim de salut que es pugui aconseguir és un dels drets i de les responsabilitats fonamentals de la persona. La seva defensa y promoció és un bé públic. Els professionals d'Infermeria, dins dels límits de la seva competència, han de vetllar perquè el sistema sanitari arribi a tota la població i gaudeixi d'un alt grau de qualitat.
4. Correspon al professional d'Infermeria, en l'exercici de la seva professió, crear un medi ambient, en el qual els valors, els costums i les

creences de l'individu siguin respectats.

5. Cap professional d'Infermeria no serà discriminat professionalment, ni discriminarà ningú, per raó de les seves conviccions, sexe, raça, etc... o per altres criteris aliens a l'ètica i a la capacitat professional.

II. RELACIÓ DEL PROFESSIONAL D'INFERMERIA-MALALT/USUARI

a) Principis generals

6. El deure primordial de la professió d'Infermeria és fer possible que els éssers humans realitzin el seu cicle vital de la manera més joiosa, solidària i autònoma possible.
7. La primera lleialtat del professional d'Infermeria és la deguda al malalt/usuari; la salut d'aquest, per tant, ha d'anar per davant de qualsevol conveniència o interès personal.
8. El professional d'Infermeria ha de reconèixer que la persona té capacitat per enfrontar-se a les seves pròpies necessitats i als seus problemes de salut d'una forma molt personal; per tant ajudarà el malalt a mantenir, desenvolupar o adquirir autonomia personal, respecte a sí mateix i autodetermina-

ció, guiant-lo sempre amb criteris professionals. Adhuc en els casos de malalties greus i en aquells de manca de coneixement, el professional d'Infermeria haurà de protegir la integritat física i moral de la persona.

9. El professional d'Infermeria aurà de protegir els drets del malalt/usuari dins dels límits de la seva competència, reconeixent-ne la vulnerabilitat del mateix.
10. En tenir cura del malalt, el professional d'Infermeria haurà de contemplar-lo en les seves dimensions biològica, psicològica, social, religiosa i ideològica.
11. El Professional d'Infermeria ha de protegir el malalt/usuari i el públic en general quan llur salut i llur seguretat es vegin amenaçades per pràctiques deshonestes, incompetents, il·legals o contràries a l'ètica.
12. Les relacions interpersonals entre el professional d'Infermeria-malalt/usuari han d'ésser estrictament professionals, i efectuar-se dins d'un clima humà, de confiança i respecte mutu.
13. El professional d'Infermeria facilitarà l'exercici de la llibertat religiosa i respectarà les conviccions i jerarquia de valors del malalt/usuari.

14. El professional d'Infermeria haurà de procurar que el dret a la intimitat física, psíquica i espiritual del malalt/usuari sigui absolutament respectada, essent particularment exigent en la pròpia prescripció de cures al malalt-usuari.

15. El professional d'Infermeria estarà obligat a donar a conèixer al malalt el seu nom i responsabilitat dins l'equip de salut.
16. El professional d'Infermeria reconeixerà que els seus deures professionals s'extenen a la família del malalt/usuari, els drets de la qual, sempre subordinats als del pacient, han d'ésser rigorosament respectats i protegits.
17. El professional d'Infermeria tindrà present que el malalt forma part d'una família i d'una comunitat. Procurarà, sempre que sigui possible, d'integrar els membres més propers al malalt dins del pla de cura, amb el seu consentiment previ.

b) Informació

18. El professional d'Infermeria haurà d'informar el malalt/usuari de les cures que ha de prodigar-li així com, dins de l'àmbit de la seva competència, de les exploracions i tractaments que li hagin de realitzar.
19. El professional d'Infermeria

col·laborarà amb el metge per tal que el pacient rebi la informació deguda pels mitjans i persones més adequades i pugui així prendre, amb coneixement de causa i lliurement, les decisions relatives a les cures necessàries i a les diferents possibilitats que li ofereixen.

20. El professional d'Infermeria abans d'oferir qualsevol informació o consell al malalt o a la família, haurà de posseir un coneixement adequat i suficient de la situació i evitarà, sempre, proporcionar informacions indegudes i parcials, així com consells contradictoris.
21. El professional d'Infermeria facilitarà tant com sigui possible la comunicació oberta i continuada del pacient amb el personal sanitari per tal que pugui participar en les decisions que l'afectin.
22. El professional d'Infermeria haurà de recordar que té l'obligació d'informar adequadament els familiars durant tot el procés de la malaltia, sempre dins dels límits de les seves competències i desigs del malalt.

c) Secret Professional

23. El professional d'Infermeria haurà d'observar rigorosament el secret professional, mantenint estrictament reservada tota informació que el malalt/usuari li hagi

confiat o que obtingui en l'exercici de la seva professió. A més a més protegirà el dret a la vida privada de cada individu. Haurà d'ésser discret en les seves manifestacions de tal manera que, ni tan sols indirectament, desvetlli el que li hagi estat confiat.

24. En compartir amb els membres de l'equip el secret professional, cal tenir en compte que tan sols és matèria de comunicació allò que pugui ser interessant donar a conèixer per a la salut del pacient i tan sols als qui hi puguin ajudar (en això).

25. El professional d'Infermeria no viola el secret professional quan:

A. Manifesta als membres de l'equip de salut alguna cosa que el malalt/usuari li ha confiat, la revelació de la qual pressuposa un bé cert per al pacient.

B. Certifica un naixement. (Silenciant el nom de la mare si aquesta ho desitja).

C. Si del silenci, hagués de seguir-se'n un perill col·lectiu (malalties contagioses, mentals, salut de les persones responsables de la *res pública*, etc...) o es preveïés un perill cert i greu per al pacient o una altra persona innocent.

D. La seva informació es refereix

a accidents i a malalties contagioses.

E. Respon a les demandes de la medicina forense o peritatge judicial.

26. Davant una citació judicial, el professional d'Infermeria haurà de tenir en compte els principis enunciats a l'article anterior.

27. En el moment actual, en el qual la nostra societat va cap a la informatització, cal parar especial atenció a mantenir –en col·laboració amb tot l'equip– el secret de les dades que permetin la identificació del malalt a persones que busquin finalitats diferents a les del propi interès del malalt/usuari.

28. El professional d'Infermeria té el dret d'exigir que tot l'equip d'Infermeria guardi el secret professional.

29. Corporativament els professionals d'Infermeria tenen el deure de defensar el secret professional, així com els col·legues que es vegin perjudicats per motiu del compliment d'aquest deure.

d) Mort

30. El concepte de mort i la manera d'assumir-la pot variar, segons la religió o la ideologia que hagi donat sentit a la vida del malalt. El professional d'Infermeria procu-

rarà que tots els drets del malalt, derivats d'aquesta concepció, siguin respectats i que se l'ajudi en el procés de la mort de manera que pugui viure-la amb la màxima dignitat, llibertat i confort possibles.

31. El professional d'Infermeria considerarà a la família com a part integrant de l'assistència al malalt terminal i li procurarà el suport adequat per disposar-la a afrontar la mort de l'ésser estimat quan aquesta sigui inevitable.

32. El professional d'Infermeria ha de compartir responsablement amb l'equip de salut les decisions orientades a la supressió d'ajudes tècniques al pacient, de manera particular en els casos de coma sobrepasat (mort del tronc cerebral) i quan allarguin la vida merament biològica del pacient, en un procés irreversible.

III. EL PROFESSIONAL D'INFERMERIA I L'EXERCICI DE LA PROFESSIÓ

a) Principis generals

33. El professional d'Infermeria en qualsevol medi on desenvolupi la seva tasca: ensenyament, assistència, administració o investigació, ha de posseir els coneixements, les qualitats psicològiques i l'habilitat tècnica necessària, que li permetin assumir les seves responsabilitats professionals.

34. El professional d'Infermeria s'ha de comprometre, durant tota la seva carrera professional, a assumir la responsabilitat personal de mantenir i enriquir la seva competència professional, incorporant les noves tècniques i coneixements resultants de l'avenç científic; d'aquesta manera els serveis d'Infermeria que proporcionaràn tindran la qualitat deguda i ajudaran a l'evolució de la professió d'Infermeria.
35. El professional d'Infermeria haurà de valorar amb molt de compte les seves pròpies possibilitats i competències, per la qual cosa, si no es considera adequadament preparat per desenvolupar una funció o tasca, o si la complexitat de les necessitats que presenta el pacient excedeixen els seus coneixements, ha de comunicar-ho al seu immediat superior jeràrquic. Davant el dubte no s'arriscarà a cap acció que pugui causar qualsevol perjudici al malalt, consultarà, abans, amb els col·legues de l'equip de salut. De la mateixa manera valorarà acuradament el grau de competència del personal subaltern, quan es vegi obligat a delegar una feina.
36. El professional d'Infermeria no ha de prestar la seva col·laboració en pràctiques contràries a l'ètica, ni les encarregarà a col·legues o personal subaltern.
37. El professional d'Infermeria en l'exercici de la seva professió no abandonarà el malalt/usuari que requereixi vigilància o cures d'Infermeria sense assegurar-ne la continuïtat.
38. El professional d'Infermeria ha d'exigir les condicions de treball necessàries que li permetin d'exercir dignament i responsablement la seva professió; en cas contrari ha de procurar utilitzar les vies professionals, socials i jurídiques que rectifiquin aquesta situació.
39. El professional d'Infermeria ha de conèixer la legislació relativa a la salut en tot allò que li afecta, així com la política i el reglament de la institució on treballa.
40. Davant un error en l'exercici de la professió que pugui perjudicar el malalt/usuari, el professional d'Infermeria té l'obligació d'utilitzar tots els recursos al seu abast per tal que l'error sigui evitat o esmenat quan sigui possible. En tot cas la sensibilitat i la prudència guiaran la seva actuació.
41. Tot professional d'Infermeria té el dret de negar-se a col·laborar en accions contràries a la seva consciència, sense perdre el seu lloc de treball ni els seus drets professionals. En situacions d'urgència procurarà que els drets del malalt/usuari siguin atesos degudament.
42. El professional d'Infermeria haurà d'intercanviar coneixements i experiències amb d'altres professionals i estudiants d'Infermeria i participar, a més a més, en cursos i programes de formació continuada.
43. Cal procurar, en la formació dels estudiants d'Infermeria, el contacte amb els malalts, observant el codi d'ètica professional i el respecte degut a la dignitat i drets del malalt/usuari. Els professors d'Infermeria han de vetllar per tal que els alumnes coneguin les disposicions del codi, les interioritzin i les acceptin.
- b) Tortura**
44. El professional d'Infermeria mai no podrà estar present ni col·laborar ni tan sols de forma indirecta, en qualsevol acte que comporti l'ús o l'amenaça de tortura o de qualsevol acte cruel, inhumà, degradant o que suposi manipulació de la consciència de la persona.
45. El professional d'Infermeria ha de denunciar als col·legis professionals qualsevol acte d'aquest tipus que conegui i la corporació està obligada a lluitar per tal d'evitar-lo.
- c) Investigació**
46. El professional d'Infermeria en efectuar o col·laborar en una investigació amb éssers humans ha d'assegurar-se que:
- A. El protocol acompleix les normes nacionals i internacionals.
- B. El pacient (o els legalment capacitats per a substituir-lo en cas de necessitat) ha donat el seu consentiment lúcid i lliure i posseeix la suficient informació que li permet conèixer els riscos a que pugui ser sotmès.
- C. Es respectarà la vida privada del pacient, no revelant la seva identitat en ser publicada la investigació, sense l'autorització expressa de l'interessat.
- D. No s'utilitzaran procediments que puguin afectar la consciència moral o la dignitat del pacient.
- E. La investigació serà interrompuda si en el seu curs sorgeix un perill imprevist per al pacient o bé si aquest ho sol·licita.
- F. Si el pacient no vol participar en l'estudi, no es prendran represàlies contra ell i s'assegurarà que la qualitat dels serveis assistencials no es vegi afectada per la seva decisió.
47. El professional d'Infermeria no podrà efectuar cap investigació en infermeria si no posseeix la qualificació adequada, i haurà de garantir els drets, la voluntat o els desigs del malalt.
48. El professional d'Infermeria en

col·laborar en una investigació haurà d'exigir que se l'informi del seu protocol, així com dels riscos. Si considera que no se salvaguarden suficientment els drets del malalt/ usuari s'ha de negar a participar-hi, sense que perdi el seu lloc de treball ni els seus drets professionals.

d) Vaga

49. El professional d'Infermeria ha de tenir en compte que l'obligada fidelitat envers el pacient, intrínsecament lligada a la professió i independent de circumstàncies personals o col·lectives, posa uns límits molt estrets al marc en què l'anomenat dret a la vaga –en sentit lat– es pugui emprar honestament, àdhuc en l'activitat privada. Una vaga sanitària no és homologable a cap altre tipus de vagues.
50. El professional d'Infermeria ha de considerar que els drets dels malalts a ser atesos, tenen prioritats sobre el dret a la vaga i que el respecte al sofriment de l'ésser humà és un principi absolut que no pot ser violat, ni tan sols per controvèrsies de sindicats, dignificació de la professió, sol·licituds d'augments salarials, protestes davant l'Administració, etc...
51. El professional d'Infermeria ha de tenir en compte que sota cap concepte no pot utilitzar la negació d'assistència als malalts, posant en

perill la seva vida, per defensar drets professionals, econòmics, laborals, polítics, etc.

52. La desassistència o abandonament dels serveis d'urgència o similars no poden ésser mai un mitjà ètic de reivindicació, ans al contrari, constitueixen un fet gravíssim que afecta a la pròpia essència de la professió.
53. En els casos, en què es considerés justificada una vaga i s'haguessin esgotat tots els mitjans possibles per resoldre els conflictes causants del litigi, s'hauran d'observar els mínims assistencials, àmpliament considerats i fixats per un Comitè «ad hoc», que tingui com a preocupació essencial la protecció dels drets dels pacients.

e) Economia

54. El professional d'Infermeria ha de tenir en compte que la finalitat del seu exercici professional mai no serà exclusivament el lucre.
55. El professional d'Infermeria té el dret d'ésser remunerat justament i dignament d'acord amb la seva qualificació professional i la responsabilitat que assumeixi.
56. En l'exercici de la professió, el professional d'Infermeria s'ha de responsabilitzar de l'ús del temps, recursos, materials i fons davant les persones o organismes competents.

57. El professional d'Infermeria no acceptarà mai rebre una sobregratificació econòmica de part dels pacients per compensar les seves deficiències salarials.
58. En l'exercici lliure de la seva professió, el professional d'Infermeria no compartirà el seus honoraris amb d'altres professionals.

f) Publicitat

59. El professional d'Infermeria no utilitzarà cap mitjà de comunicació pública o professional per tal de fer, en benefici propi, declaracions que siguin falses, fraudulentas, injustes o que induïxin a engany.
60. El professional d'Infermeria en l'exercici de la professió no ha d'intervenir directament ni indirectament en la propaganda, venda o promoció de productes comercials amb finalitats lucratives.

IV. EL PROFESSIONAL D'INFERMERIA I COL·LEGUES-EQUIP MULTIDISCIPLINAR

61. La complexitat dels serveis de salut exigeix una col·laboració interdisciplinària. El professional d'Infermeria, membre de l'equip de salut, ha de buscar en altres professionals la col·laboració necessària, integrant coneixements,

competències i recursos que assegurin al públic serveis de salut de bona qualitat.

62. Les relacions entre els professionals d'Infermeria i els membres de les altres professions de salut s'han de basar en el respecte mutu i en la delimitació de les funcions pròpies de cada professional.
63. El problemes professionals hauran d'ésser discutits entre els professionals d'Infermeria i en el si dels seus organismes professionals, i tan sols quan aquesta via estigui esgotada, es podrà recórrer a altres mitjans.
64. En situacions difícils o conflictives de l'equip terapèutic, el seny i la col·laboració entre tots els seus membres han d'ajudar a trobar solucions que respectin la professionalitat, els drets dels pacients i la dignitat de tots els membres de l'equip.
65. El professional d'Infermeria haurà de complir les ordres legítimament delegades d'altres professionals, excepte quan consideri competentment que són errònies i que, en fer-ho, pot causar un gran mal al pacient, o vagin en contra de la seva consciència.
66. El professional d'Infermeria que es trobi en situació d'haver de cooperar en procediments que, responsablement i competentment, consideri erronis, haurà de comu-

nicar-ho a qui correspongui per tal de solventar-ho.

La urgència i exigència ètica de fer-ho i el grau de risc a què ha d'exposarse ve determinat per la gravetat del perill per al pacient o per a altres pacients, la freqüència en què es donin aquestes situacions, la possibilitat real de prevenció i la proximitat de la seva cooperació.

67. En el cas excepcional que el professional d'Infermeria hagués hagut de procedir en contra d'una ordre, o prendre una iniciativa de tractament o canvi d'aquest sense el recurs previ a la decisió d'una autoritat superior, es fa responsable davant una instància competent o autoritat responsable (Direcció d'Infermeria, Mèdica, Comitè d'Ètica, etc.) que haurà d'emetre un judici, quan el cas així ho requereixi, sobre el sentit de responsabilitat i la competència professional que hagin presidit el dissentiment o la iniciativa.

V. EL PROFESSIONAL D'INFERMERIA I ELS ORGANISMES: PROFESSIONALS: COL·LEGIS, ASSOCIACIONS I ALTRES INSTÀNCIES

68. La corporació i el professional d'Infermeria, individualment i amb independència del càrrec o lloc de treball que ocupi, han de responsabilitzar-se d'efectuar les

accions necessàries per a promoure el desenvolupament de la professió, ja sigui investigant, ampliant coneixements o procurant una major qualitat assistencial.

69. El professional d'Infermeria ha d'assumir la responsabilitat de comprometre's pel bon funcionament dels organismes representatius, sense la qual cosa seria difícil el desenvolupament de la professió i l'oferiment al malalt/usuari de serveis d'Infermeria de qualitat.

70. El professional d'Infermeria com a membre dels col·legis professionals ha d'exigir que aquests compleixin amb el deure de:

A. Exigir que els drets professionals siguin degudament protegits.

B. Defensar que les condicions de treball siguin econòmicament i socialment justes.

C. Vetllar per tenir les condicions de treball que li permetin d'exercir la seva professió d'una manera autònoma, i obtenir una legítima satisfacció personal i professional.

D. Identificar, promoure i controlar el compliment del codi d'ètica professional.

E. Defensar els col·legues que es vegin perjudicats per causa del

compliment d'aquests principis ètics.

F. Arbitrar en els conflictes d'Infermeria que sorgeixin en l'exercici de la professió.

G. Vetllar per la bona qualitat de l'ensenyament d'Infermeria, intervenir en l'organització sanitària del país i en tot allò que pugui afectar a la salut de la població.

H. Combatre l'intrusisme professional.

I. Vetllar perquè els professionals siguin presents en els òrgans de govern del país, que son responsables de la planificació i ordenació sanitària.

J. Promoure la formació continuada del personal d'Infermeria.

K. Sancionar la mala pràctica professional.